

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАКІНЧЕННЯ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Минулої суботи закінчилися річні збори головного уряду У. Н. Союзу. Збори порушили цілу низку питань, серед них такі, як: організування членів, закладання молодечих спортивних дружин по відділах, інвестиція майна, світова вистава в Нью Йорку, преса, поміч студіюючій молоді й інші. Було їх так багато, що про їх вирішення буде можна донести доперва окремим комунікатом, який появиться цими днями.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В НЬОАРКУ.

НЬОАРК. — Тут відбулося минулої неділі величаве протестаційне віче проти чотирьох окупантів українських земель, влаштоване заходом української національної організації стейту Нью Джерзі й окружної управи ОДВУ стейту Нью Джерзі. На віче, яке відбулося в словенській салі, прибуло коло півтори тисячі людей. Вічем проводив В. Буката, голова стейтової організації, а секретарювали Л. Синин і С. Бутковский. Вступну промову виголосив Т. Рудий. Д. Галичнин говорив про переслідування українців під усіма займанцями й про те, в який спосіб український нарід реагує на ті ворожі удари. В. Душник представив положення українського народу під Польщею та її атаки на все українське життя, включаючи церкву і її голову, мітрополита Шептицького. Англіський мовою говорив презбтеріанський проповідник О. Куман. Він переповів ті удари, які Польща завдає нашому народові, а зокрема згадав про завдання американських українців суспільства Рідного Краю. О. д-р В. Клодницький вказав на моральну силу нашого народу, яка стане важним чинником у будові української держави. В. Буката прочитав резолюції, які прийняла публіка прийняла повстанням з місць. Збірка принесла \$250.

ЛИТОВСЬКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ.

НЬО ЙОРК. — Минулої неділі пополудні відбулося в галі Купер Юніон у Нью Йорку протестаційне литовське віче, звернене проти Польщі. Вічем проводив адв. Карло Павласкас, а секретарював редактор Дж. Лавкас. Бесідники гостро таврували зазіхання Польщі відібрати литовському миролюбному народові його волю. Вони наводили, що литовський нарід, хоч невеликий, то видає зпоміж себе цілу низку великих людей. Згадували історичну минушину, в якій Литва була велика держава, та підкреслювали традиційну приязнь Литви з українцями. Представник Об'єднання Українських Організацій в Америці, Е. Ляхович, запевнив литовців, що українці готові поруч з ними боротися проти спільного ворога, Польщі. Цю заяву литовці прийняли гучними оплесками. Галля була виповнена вертеть людьми. Було поверх 2,500 людей. Переведена збірка принесла поверх \$1,200. Серед публіки було багато українців. Українські січовики явилися організовано.

СВЯТО БАСАРАБОВОЇ.

НЬО ЙОРК. — Минулої неділі ввечері відбулося в Стайвессант Гай Скул свято в честь Ольги Басарабової. Були гарно підготовані виступи хору під проводом п. Т. Онуфрика й оркестри п. Гайворонського, які виступили з новою програмою. Святочний реферат виголосив д-р Л. Мишуга і в ньому проаналізував героїчний характер української жінки. Всі точки публіка нагороджувала рясними оплесками. Публіки було біля півтори тисячі. Переведено збірку на політичних в'язнів.

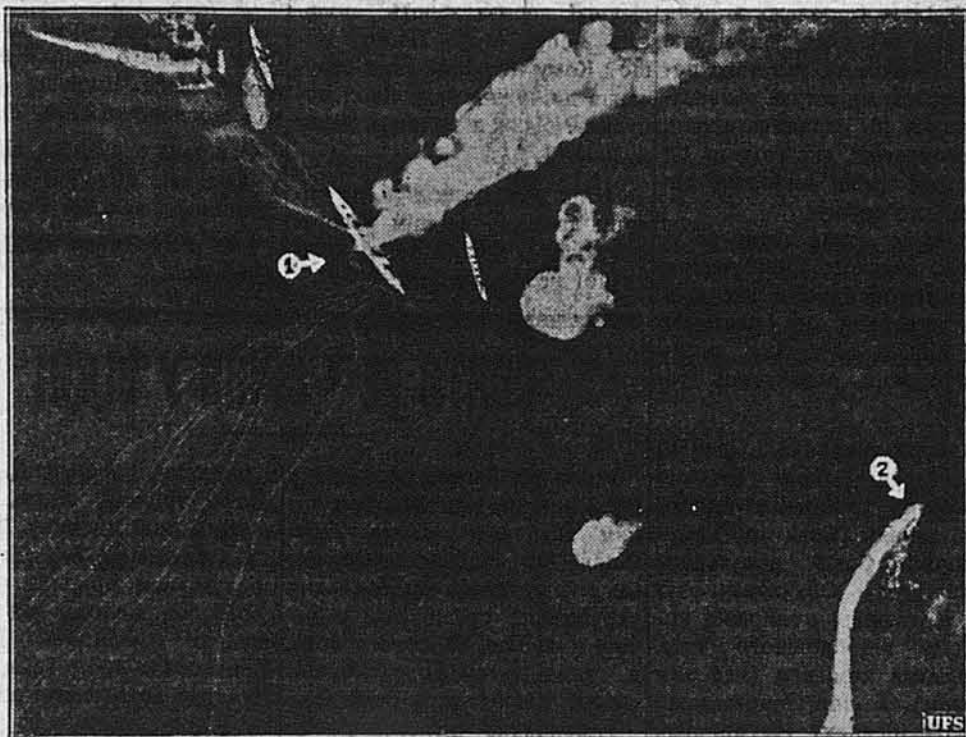
АРЕШТУВАЛИ СМЕРДЮХА.

НЬО ЙОРК. — Поліція арештувала на жадання президента чоловічину, що зветься Давид О'Дел, за те, що він писав до президента „затроєні“ листи, закидаючи президентові зовсім безпідставні річи. Цей чоловічина називав себе „супільним виховником“. Поліція викрила, що два роки тому той сам „супільний виховник“ писав такі безпідставні листи з ріжними закидами до посадики Нью Йорку, Ля Гвардії, закидаючи посадики, що він повилакидає з праці цілу низку чесних і працюючих осіб, позбавляючи їх у той спосіб шматка хліба. Ля Гвардія судовою дорогою доказав О'Делові брехню і він мусів ці закиди відкликати. Тепер він пробував робити те саме з президентом з виразним наляком, що за певну грошеву нагороду він замовкне.

УХВАЛЕНО ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН.

ОЛБАНІ. — Легіслатура стейту Нью Йорк ухвалила закон, на основі якого всіх комуністів будуть усувати з державних, виховних і інших важних суспільних посад. Під комунізмом означено доктрину, „яка прямує до повалення держави шляхом сили й розбою, яка проголошує пролетарську диктатуру та яка прямує до знищення свободи слова“. Той закон відноситься також до анархістів, які теж проповідують повалення нинішнього державного устрою шляхом сили.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЯК ВИГЛЯДАЄ БОМБАРДУВАННЯ КОРАБЛЯ З ЛІТАКА.

Фотографія з повітря битви між кораблями й літаками. Під 1 корабель „Балеарес“, вірний Франкові, в хвили, як на ньому вибухає бомба. Під 2 англійський конторторпедоєць, що, як видно по водному сліду, відпливає з поля бою. Як „Балеарес“ почав тонуть, англійський корабель повернувся, щоб рятувати потоплюючих моряків.

ТУРКИ НЕ МОЖУТЬ УЧИТИСЯ КАТОЛИЧНОЇ РЕЛІГІЇ.

Турецький міністер освіти видав розпорядок із заборобою вчити снів турецьких громадян католицької релігії у школах, що їх ведуть чужинці в Туреччині.

ЦЕНТРАЛЯ ТОРГОВШ ОПІО В ПОЛЬЩІ.

Митна сторожа зліквідувала ватагу пачкарів, які займаються доставою опію до різних європейських країн. На слід цієї ватаги попала віденська поліція, яка викрила в магазині віденського двірця 300 кг. опію. Посилка була означена як пшеничні отруби. Вступні допити виявили, що посилка опію надійшла з Марсей до Відня, звідкіля мали переслати її до Польщі. У Варшаві арештували одного китайця, який перед кількома днями приїхав з Парижа. Центральні пачкарів опію на Польщу була в Мисленіцах. Дотепер арештували 8 осіб.

КРАВ, ЩОБИ ПИСАТИ ЗАПИСНИК.

У Варшаві підчас ревізії в якогося Нікодема Пожого знайшли його записник, де Пожого списував широко свої злодуські „виправи“, так, що поліція дістала розвязку неодоного крадіжу.

У МОСКВІ РОЗСТРІЛЯЛИ ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

До Варшави надійшли вісті, що в Москві розстріляли провідника польських комуністів, Раєвського, відомого свого часу в Лодзі під назвешем Стефана Наймана, і Ленського, якого називали польським Сталіном. Між арештованими в Москві знаходиться емігрантка Вера Кошубова, а бо Кошубова, вдова по польським публіцисті. Ці вістки викликали пригноблення та переполох у колах прихильників комунізму.

КОРАБЕЛЬ АДМ. ГОРТІЯ ДОБУДЬ З ДНА МОРЯ.

Одно підприємство рішило видобути один з чотирьох австрійських панцирників, „Шент Істван“, що його сторпедував італійський човен у 1918. р. недалеко Спліту. Як відомо, згаданими чотирьма панцирниками командував адм. Горті, теперішній регент Мадярщини, який плянував окружити італійські кораблі на Адриатичному морі. Однак мацвер італійського підводного човна, що затопив панцирник „Шент Істван“, розвіяв пляни адмірала. Затоплений панцирник віз касу воєнних кораблів, сконцентрованих у Спліті, що мала кілька мільонів золотих корон у золоті. Крім того сама вартість заліза затопленого панцирника заохочує підприємство видобути панцирник з дна моря.

НАПАД НА ПОМЕШКАННЯ ЛІКАРЯ.

В Микулинцях, пов. Тернопіль, напали перед кількома днями чотири невідомі чоловіки на помешкання лікаря, д-ра О. Розенмана. Один з напасників заступав в год. 5:30 пополудні до мешкання лікаря, мовляв по лікарську пораді. Коли йому відчинили двері дружина лікаря, до помешкання ввійшли ще два чоловіки і негайно кинулись на жінку лікаря. На крик нападеної вибіг із сусідньої кімнати д-р Розенман і заслонив свою жінку перед дальшими ударами, який підрізали вже напасники бритвою горло. На крик лікаря напасники втекли. Поліція арештувала трьох чоловіків із села Лучки під замітом цього нападу.

СКАЖЕНИЙ ПЕС ЗАГРИЗ 183 ВІВЦІ.

В місті Гаслях (Німеччина) на ночуюче на пасовиську стадо овець напав скажений пес. Він загриз на смерть аж 183 вівці, заки прибігли з поміччю пастухи.

НІМЕЦЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ НЕ ПУСТИЛИ ДО ГІМАЛАЙ.

Уряд Кашміру не дав німецькій експедиції дозволу на виїзд у Гімалаї. Це пояснюють тим, що кашмірська влада дає тільки один такий дозвіл на рік, а цього року вже використала цей дозвіл американська експедиція на Каракорум. Німецька експедиція дістала натомість дозвіл від уряду Індії на переїзд через долину Какан та на заложення табору по індійському боці Гімалаїв.

БОРІТЬБА ЗО СВИНЬМИ.

Великою язвою на Вилеңині є свині, що, пущені саможас, нищать придорожні дерева. У боротьбі з тією язвою дорогова комісія вирішила роздати дорогим службовикам чорну фарбу, що її не можна змити, якщо вони значтимууть свині, що волочаться по дорогах. Так можна буде знайти власників свиней та потягнути їх до відповідальності.

СЛОН ЗБОЖЕВОЛІВ.

В зоологічному городі в Мінхені мусіли застрілити найбільшого слона в Європі — Боя. Слон збожеволів і виривав дерево з корінням. Одночасно поломив собі клеваки. Ветеринарі прийшли до переконання, що вилікування слона неможливе. Слон важив 100 сотнарів, був довгий 7.90 метрів, високий 3.20 м. Хобот слона мав 2 метри довжини, відломані клеваки важили 26 і 28 кілограмів.

СМЕРТЬ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ВІДПУСКІ.

Військовий суд у Вільгельмгафені засудив одного з моряків тамошнього відділу маринарки на кару смерти за самовільне продовження відпустки і за те, що оповідав про відносини в німецькій маринарці. Присуд негайно виконали.

ЛИТВА ЗМУШЕНА ПІДДАТИСЬ НАХАБСТВУ ПОЛЬЩІ

КОВНО. — Не маючи відповідної військової сили ні надії на те, щоб дістати звідкись допомоги, литовський уряд був змушений прийняти злагоджений польський ультимат, знаючи, що інакше стотисячна польська армія, що стояла на границі, ввійде на литовську землю. Тим робом Польща змусила Литву навязати з нею дипломатичні, торговельні, поштові й комунікаційні зносини, себто те все, чого від 18 років не було.

ВІДКЛИКАЛИ ВІЙСЬКО.

ВАРШАВА. — Польський маршалок і диктатор Ридз-Смігли вернувся з Вільни до Варшави, наказавши забрати негайно з Вільни і литовсько-польського пограниччя більшу частину нагромадженого там польського війська. Ридз-Сміглого витали в Варшаві як великого „переможця“.

„ТРИУМФАЛЬНА БРАМА“ У ВІЛЬНІ.

ВІЛЬНО. — Як прийшла вістка, що польські воляки вертаються назад до своїх полків знад польсько-литовської границі, зготовано на борзі величаву триумфальну браму. Зроблено це на те, щоб через неї могла перейти польська „переможна“ армія. Ось такою перемогою задовольнялись ті вшехпольські патріоти, що тому два дні кричали: „Завтра будемо їсти друге снідання в Ковні“.

НА ВСЯКИЙ ВИПАДОК.

ВІЛЬНО. — Польський уряд думає, що така ситуація ще не цілком ясна. І тому задержав кілька полків недалеко польсько-литовської границі, ніби для військових вправ.

ВШЕХПОЛЯКИ НЕЗАДОВОЛЕНІ.

ВАРШАВА. — Велика частина польської суспільності не задоволена з того, що Польща не загарбала вже тепер Литви, а принаймні пристані Мемель.

ПОДІЛИЛИ РОЛІ.

ВАРШАВА. — Польський уряд виявляє офіційно задоволення, що спір між Литвою і Польщею полагоджено в мирний спосіб та що Литва зреклася претенсій до Вільни, яке вже навіки останеться польським містом. Заразом цей уряд допускає „гостру критику“, звернену проти себе. Але таку, що його критикують за те, чому вже раз не скінчить з Литвою і не прилучить її до Польщі.

ТВЕРДИЙ ГОРІХ.

КОВНО. — Литовський уряд прийняв, що правда, польський ультимат, але тепер ломить собі голову, як то наладнати практично оті „дружні“ відносини з Польщею, коли і уряд і весь литовський нарід ненавидить Польщу.

ЗІГНАЛИ ЗЛІСТЬ НА ЖИДАХ.

ВАРШАВА. — Поляки, що були незадоволені з „перемоги“ над Литвою, зчинили погром над жидами. Понищили жидівські склепи і побили жидів. Підчас того вбито дві особи, а коло сто осіб ранено.

В СОВЕТАХ НЕСПОКОЇ.

ВАРШАВА. — З усіх советських територій доносять про велике незадоволення серед селян, а зокрема серед армії. Кажуть, що в Пермї й Вологді вибух бунт серед військових залог. Таке саме незадоволення панує і серед моряків, які тепер дуже погано відживляють. Кружляють вісті, передані з добре поінформованого джерела, що молодь обкидала в Москві Ворошилова гнилыми яйцями, як їхав до штабу до Кремлю. Притім кричали: Зрадник, кат, провокатор. Усе те тепер не може дістатися за границі Советів, бо заведено надзвичайно гостру цензуру. Кореспонденти побоюються за своє життя і мовчать навіть тоді, коли знають про такі річі.

ВЖЕ І ТАКУ АРЕШТУВАЛИ.

МОСКВА. — Московський кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“, Геролд Дені, що завжди пише так прихильно про Совети, доносить, що вже від двох тижнів сидить у советських арештах 27-літня Валентина Снігиревская, секретарка пресового бюра цього часопису. Дені подає, що вона була відома всім заграничним кореспондентам. Була надзвичайно доброю силою. І вихованою в советських школах та надзвичайно відданною Советам. Її арештовано в половині судової розправи над 21 советськими урядовцями, з яких 18 осіб розстрілено. Арештували її тоді, коли вона робила записки з розправи, щоб їх потім переказати англійською мовою і передати кореспондентам, як це вона звичайно від довгих літ робила.

ПРОПАВ СТАРИЙ ВІДЕНЬ.

ВІДЕНЬ. — Американські кореспонденти згідно доносять, що старий Відень перестав уже існувати. І набирає цілком іншого виду. А в першу чергу стає наскрізь нацистичним.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади наслідати пошти лише на т. за. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016.
4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЕВРОПА Й АМЕРИКА

В міру того, як нова загальноєвропейська війна стає щораз правдоподібнішою можливістю, в міру того для людей в Європі, а тим більше для людей в Америці вирінає як важке питання: яке становище на випадок війни займе Америка. Спеціально: чи вмішастається вона в загальноєвропейську війну, як вмішастається в 1917-тім році.

Деяку відповідь на це питання дав 17. березня секретар стейту, Гол, у своїй промові перед Крайовим Пресовим Клубом у Вашингтоні. Говорив він там перед пів тисячею визначних американських редакторів, кореспондентів та федеральних урядовців, а його промову передано радіом по Америці й Європі. Гол підкреслив, що нові події в світі не змінюють основних засад американської політики. Ця політика стоїть за мир та мирне поладження ріжниць між державами. Вона стоїть тимсамим за удержання мирових договорів між державами та протидіє ломанню договорів і вживанню сили до вирішення спірних питань. Недогідні міждержавні договори повинні бути змінені дорогою мирного порозуміння. Лише тоді можуть державні зброєння бути вдержані в межах поміркованості.

Гол осудив уживання сили для розгляду спірних питань, бо це на думку американського уряду мусить вести до міждержавної анархії та до загального здичиння. Всі газети зрозуміли, що він мав на думці Італію й Німеччину, хоч їх поіменно не згадував. Не згадував Гол теж поіменно Японії, але всі зрозуміли, що він мав її на думці, коли говорив, що Америка не думає зрікатися своїх прав на Далекому Сході, але буде обороняти там усіми способами свої інтереси.

Далі Гол виступив різко проти ізоляції. Америка має держатися політики кооперації з державами, які годяться на загальну лінію американської політики.

Відгукуючись на цю заяву найвищого по президенті урядника Америки, американська преса признала її вимовним висказом американської політики супроти критичного положення в Європі й Азії. Однак рівночасно з тим преса проявляє деяке невдоволення з невивражних висказів Гола про кооперацію Америки з іншими державами. Багато газет хочуть виразної кооперації демократичних держав, а передовсім кооперації Америки й Англії. Деякі газети звертають Голові увагу, що американська публічна опінія тепер рішена навіть на вмішання Америки в нову світову війну. Тої самої думки про зміну настроїв в Америці є й конгрес, коли там видно піднесення бойових настроїв до того ступня, що на збільшення фльоти конгрес може ухвалити сотки мільйонів доларів понад те, чого домагався уряд, а уряд уже заповів, що він незадовго зажадає від конгресу ухвалення ще одних видатків на збільшення американської армії, видатків, зовсім не менших від видатків на узброєння на морю.

"УРЯД ВЕЛИКОГО АВТОРИТЕТУ"

Невизначний стан, який приймають у Польщі всі справи, непокоїть самих поляків. Газети вичисляють низку пекучих проблем у республіці: перенаселення села, загальне перенаселення Польщі, жидівське питання, питання українське і т. і. І всі майже, окрім урядових, стверджують, що ні одної з цих проблем уряд розв'язати не встані.

Знаний публіцист Мацкевич (Сат) з виленського „Слова“ пише: „Не тільки трагічне те, що уряд не може навіть приступити до вирішення проблем, від яких залежить доля Польщі і які дуже пекучі, але це трагічніше те, що того роду проблем не встані розв'язати також ні парламентаризм, ні демократія“, яка вийшла би внаслідок зміни виборчої ординації до союму.

І далі згадує автор за урядом великого авторитету, без якого ні одної з цих проблем вирішити не вдасться. Бо і дійсно, питається, як же ті проблеми розв'язують тепер?

„Квестія уряднича. „Прем'єр ставить чисельному союзові державних урядовців далеко йдучи закиди (мова про комуністичний Союз польського вчителства). Обвинувачує їх у толеруванні і попиранні комунізму від довшого часу. Призначає комісара (над тим союзом). І шож стається по кількох місяцях? Не прем'єр, але отой дисциплінований союз виходить переможцем.

„Заборонну політику уряду репрезентує т. зв. лінія міністра Бека. Не хоча подробице входить в шлеські відносини. Досить згадати, що орган вєводи Гражинського, „Польска Заходня“, в кожній числі майже в кожній статті робить усе, що може, щоб унеможливити оту політичну лінію Бека.

„Про питання жидівське сказав прем'єр: „Економічна боротьба (з жидами) — це ще вийде“. Але доволі є доказів, що навіть тої економічної боротьби ніде доцільно не розпочато. Дешо (у вищих школах) пороблено під пресією молоді, яку за те пізніше з соймової трибуни осуджено.

„Про політику релігійну і національну уряду можна говорити багато... Досить сказати, що один вєвода провадить політику яскраво антименшовисту, інший — яскраво променшовисту (в фантазії

автора. — Замітка автора) і що ті вєвидства сусідують із собою в межу. Брак урядові в тій царині знайомості психології, історії і зручного поступовання. От хочби справа літургійної мови. Як відомо, всі церкви і визнання не вживали сучасної мови підчас церковних богослужб у Польщі. Католики мають латину, наші татари відправляють службу не по татарськи, але старовараською мовою, а для православних від віків літургійною мовою була мова церковно-словянська. І от нагло до літургії впроваджують польську мову. Чому? Пощо? Нащо? Кому потрібне таке втручання до чужих релігійних почувань? Якаж політична недолужність!

„І так далі, і так далі, на кожній кроці, в кожнім ресорті спотикаємо докази такої політичної недолужності.

СВЯТО 22-ГО СІЧНЯ У ВІДНІ

Наша українська колонія у Відні ще завжди під враженням величавого свята 22-го Січня, що відбулося заходом всіх тутешніх національних українських організацій у вчорі в неділю, 20 лютого ц. р., в залах тутешнього Українського Клубу при Банкгассе.

Незвичайно численна участь публіки, особливо з кол сьдомого українського робітництва, згуртованого головним чином у товаристві „Громада“, піднесений, справді святий настрій, викликаний низкою знаменитих виконавчих точок та приваю таких гостей, як ген. Віктор Курманович — все це зложилось на те, що наше цюгорічне Січнєве свято лишиться кожному учасникові мабуть на довго в пам'яті.

Почався вечір святочним рефератом, що його вголосив д-р Микола Залізник. Він зясував обширно всі найважливіші події в добі першого проголошення „обновленої“ української державності, починаючи від самого вибуху революції в лютім 1917 р., аж до закінчення миру в Бересті.

Кінцеве слово референта про певність кращої майбутності України як суми доцільних і всежертвенних зусиль усього народу для тієї мети стрінулося з одушевленим відгуком

„Те саме з моторизацією країни, якої досі не налагоджено; те саме з безробіттям. Прем'єр заявив, що коли не подагодить справи безробіття, то уступить. Не залагодив і не уступив“.

Стільки одна тільки стаття одного лише, навіть не єдиного, не опозиційного органу преси. Подібні голоси можна знайти і по інших часописах. Уряд не здецидований ні на що. Є залежний від ним самим розагитованої (або з його благославенства) вулиці. І ціла маса всяких лікарів, ріжних стоваришень і груп, які прагнуть так чи інакше розв'язати всі пекучі проблеми, що лишаються нерозв'язаними.

Брак людей, брак програм, брак великого запалу для великих ідей. Щоденна латанна і щоденно те саме, що було.

Ось така є сучасна дійсність у державі, до якої належать Італія і західна Волинь.

Галичина і західні Волинь. Галичина і західні Волинь.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЕДНАННЯ

(За лютий 1938).

ПРИХІД

3 перенесення \$ 62.68
Прихід у лютім 1938 3,200.87

Разом \$3,263.55

РОЗХІД

а) Висилка до краю:
1) Визвольна боротьба \$1,250.00
2) Рідна Школа 1,000.00
3) Інваліди 340.00
4) Політичні в'язні 230.00
5) Просвіта 25.00
6) Видавництва 102.00
7) Школа ім. Грушевського в Коломиї 66.00
8) Жіноча Бурса у Львові 10.00
9) Сироти 50.00
10) Музей у Празі 25.00
11) Українському генералові 30.00
12) Українському письменникові 15.00
13) На читальні 26.00
14) Кошти висилки 18.00 \$3,187.00
б) Кошти удержання канцелярії 25.00
в) Друки і листовий папір 17.50

Разом \$3,229.50

ЗІСТАВЛЕННЯ

Прихід \$3,263.55
Розхід 3,229.50

Остається в касі з кінцем лютого 1938 \$ 34.05

Обеднання Укр. Організацій в Америці.

хор (у народніх сторях) і відспівав під орудою свого диригента, молодого композитора п. А. Гнатишина, Стеценка „Вкраїно, мати, кат сновів“ та Леонтовича „Ой, поїхав на воронім коню“. Наш хор („Бандура“), недавно фахово організований своїм диригентом, відспівав пісні дуже добре, виявляючи серйозну працю, добре вишколення і солідне виконання. Позатим же п. Іван Савка відспівав Лисенка „Ой, Дніпре“ та „Ой, чого ти почорніло, зеленее поле“, зберігаючи тут той рівень своєї мистецької снаги, про який я вже не раз писав читачам „Свободи“ при нагоді виступів цього нашого відомого співака.

Але артистичною вершиною вечора стала щойно остання точка свята, а саме вистава сценічної картини „Великі дні“.

Пі попередила — при затемненій салі — деклямація Франкового „Прологу до „Мойсея“, виголошена панєю Н. Гросовою. Наша декляматорка віддала Франкові слова з великим чуттям, але знову мусу сказати, що той Пролог саме чим краще деклямований, тим більш пригноблює вражіння робить нині на слухачів. Бо хоч українська земля нині розшматована між чужих

займанців, то проте духовість українського народу після останньої світової боротьби, після Січня і Листопаду, після Крутів і Базару обновилась і змогутніла так, що нині поетична апострофа, яка починає від того, що називає нас паралітиком на роздорожжі, трохи не підходить під бойового духа нашої епохи. Зокремаж, коли вона попереджує виставу такої картини, як та, що її ми на сцені нашого Клубу по цим разом побачили. Це ось річ героїчного характеру. Являються тут представники ріжних епох України, від князів часів аж до наших — Гридень, Козак, Шевченко, Стрілець і Президент — і кожний на свій лад висловлює думки про грядучий великий момент, причім хор (на подоби хорів старогрецьких) переплітає їх відповідними уривками з творів наших найкращих композиторів. Отак вершиною картини являється момент, де Президент проголошує головні місця визвольного Універсалу, після чого під гурт Софійських дзвонів (сцена увесь час представляє площу перед собором) являється Україна, над якою простягаються мечі п' борців. Знаменитими виконавцями поодиноких роль були студенти. Згадаю, що таких спосібних аматорів під-

ховав собі Драматичний Кружок при нашій тутешній рибничій „Громаді“ вже більше, і це неабиякий його добробот досі. А покінчилося свято відспіванням обох національних гимнів, після чого президент Клубу, гофрат д-р Е. Тарнавецький, прочитав резолюцію української колонії у Відні в справі нечуваного наступу польського посла Войцеховського на достойну особу мітрополита Шептицького.

Резолюцію прийняла публіка одностайно.

Д-р Остап Грицай.

КАЛЕНДАР „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“

на

1938

РІК.

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ:

Л. Л.: У двадцять роковини. Петро Сагайдачний: Едість думки а чину. В. Січинський: Український національний знак і прапор. І. Кедрин: Київ 1918. Михайло Серета: На вулицях Києва від 30. січня до 8. лютого 1918. Ів. Захаревич: Перший день свободи, принесеної на вістрях багнетів. А. Крезуб: З Києва до Сарн і — назад. Федір Дудко: З болюшницького Києва до Києва українського. Гліб Лазаревський: Вмари синіх жуланів. Іван Курій: Вибух у Києві на Печерську в 1918 р.

Юрій Липа: Моренко. Михайло Серета: Український Військовий Генеральний Комітет. Вартоломей Євтимович: Революційно-милитарна акція „Оборони України“ в 1904—1907 рр. Гакстен: З війни на війну. М. Брилінський: Безплатний проїзд в Бендері. Ол. Бабія: Хочу видіти Київ. Франц Ковковський: Як ми організувалися. Д-р Нікіфор Гріняк: 48 днів на чолі Тернопільської Військової Округи. Петро Мигович: При заласній сотні скорострілів у Стрию. Франц Ковковський: Листопад. Федь Триндик: Военні усмішки.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в книгарні

„СВОБОДИ“:

„S V O B O D A“

81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ВОРОГ ЛЮДЕЙ — ПРИЯТЕ- ЛЕМ ЛЮДЕЙ.

У Міляні (в Італії) помер 70-літній торговельник паперу Людвіг Бірозере, що жив самітно із старенькою господинею. Загально вважали Бірозере ворогом людей не лише оточення, а й ціла околиця. Тепер після смерті Бірозере виявилось, що він усе, багатоміліонове майно записав на мілянський шпиталь. Мешканці Міляна вважали Бірозере багачем, та ніхто не сподівався, що він усе майно запише на добродійні цілі.

М. Р.

ТАКИ НАЙЛІПШИЙ

(Оповідання)

(2)

Коли Ярема ще більше під- ріс, то й потреби його стали більші. Полювання крадьки не могло дати йому постійного прожитку. Не все мав щастя і не все міг вийти з рушницею. Його вже мали на оці. Побережники крутилися коло його хати і засідали на нього. Ярема став ходити до лісу на зарібки при рубанні З рушницею запускався лиш по роботі, або в свято, коли знав, що побережники не сидять у засідці на нього, ані не ступають йому по п'ятах.

В тартак робила молода вдова, що мала малу доньку Дорку. Батько Яреми оженився з нею. Ярема дістав мачуху і неначе сестру. Дорка була від Яреми молодша п'ять років. Поки вона була ще цілком мала, Ярема думав про неї як про малу сестру і поводився з нею як з сестрою. Це змінилось, коли вона підросла і він змужнів. Щоби не багато балакати, полюбилися.

Дорка не радила Яремі ходити до лісу з рушницею. Вона боялася, що побережники таки колись спіймають його

і він піде сидіти до арешту. Ярема відповів їй:

— Мій дід сорок і п'ять років був лісничим і полював у тім лісі. І мій тато полював, поки сам не кинув рушницю. Я мав би спокійно дивитися, як серни або й олені перебігають попри нашу хату?

Вже двічі побережники з жандармами були вхаті Туранюка. Перетрушували хату, та рушницю не знайшли.

— Вона мабуть схована в лісі, — сказав один жандарм до побережників. — Вам треба буде по роботі або в свято добре підглянути, куди Ярема йде, вийшовши з хати в ліс. Може знайдете його скриток.

— Він і на дичину мусить мати в лісі якийсь скриток, де вона лежить, заки він її занесе до жиди. Ніхто ніколи не бачив, щоби він свою дичину несе до хати. Ніхто й у хаті не бачив слідів якоїсь дичини.

Скриток Яреми справді був у лісі, та не скриток на його рушницю. В лісі він ховав тільки вбіту дичину. Рушни-

ця була схована таки в хаті на стриху. В темній куті між двома бальками був відступ такий широкий, як всі бальки. Цей відступ Ярема затулював дошкою, витесаною так, як і бальки, сокирою. Хто то- го не знав, той мусів гадати, що то також балька така, як всі інші під нею і над нею. Там, за тою дошкою, Ярема ховав рушницю і патрони.

Бувало, що Ярема приніс дичини з міста світлу хустину, або шовкову запаску, або шнурок коралів. Вона знала, що це не могло бути з його зарібку при вирубі лісу. Вгадувала, що ті коралі хіба за впольовану серну, за роги оленя, за його мясо, шкіру. Бачучи користь з його забороненого промислу; бачучи, що його не годні спіймати, бо обережний був, Дорка вже не боронила йому. Навпаки, тішилася, що Ярема має бачити зарібки. На думку Дорки, як взагалі на думку всіх тих, що не мають власного лісу, полювання в чужім лісі не є ніяким гріхом.

— Чейже звір, — думають люди — котрий мандрує з лісів у лісі, не є власністю одного пана. І власністю всіх панів докупити не є, бо він входить на людські поля і годиться людською працею.

Дорка приїхала навмисне на те, щоби побалакати з Яремою про його полювання і намовити його, щоби вже залишив це. В місті вона чула про ріжні процеси в суді, бо служила в адвоката. Чула про один процес, в котрім два клусівники дістали по пару років

криміналу. В однім процесі судили гайового, що постріляв клусівника. Клусівника судили за крадіж звірини. Гайового судували, постріленого за судили на в'язницю. Дуже часто чула про це, що судили клусівників за морд, або за намірений морд. Такий клусівник, як наскочать на нього, все на хвилю сходять з глузлив. Збентежений, стрівожений і розгарячений, не думає, що робить. Стріляє до побережника, чи до пана, і, як не шибениця, то кримінал готовий!

Наслухавшись такого, Дорка не раз у сні бачила Ярему за кратами, або й на шибениці. Навмисне вибралася до хати, щоби від Яреми відвернути такий страшний кінець. Ярема довго перечився з нею.

— До того не прийде, щоби я до когось стріляв, як мене в лісі спіймають з рушницею. Що найбільше посяджу за крадіж дичини. Хібаж то крадіж? Хібаж то сором сидіти лиш за таке?

— Це не гріх і сидіти за таке не ганьба, — відповіла Дорка. — Та жандарми і пани в суді думають інакше. Погадай, що з нами буде, як тебе спіймають і ти підеш сидіти? Не будеш заробляти і не відкладаєш нічого. Колиж ми поберемося? (Дальше буде).

3 ДНЯ

ЩО ТАКЕ СВОБОДА?

Лондонський кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, Фердинанд Кун, пише в тому ж часописі з 9. березня ц. р. про англійську пресу так:

„У фінансовій кризі 1931 р., в середземноморських напнятих 1935 р., в тижнях, що попереджали абдикування 1936 р., британська преса заткала собі „добробільний“ рот з такою докладністю, що цього позавидували навіть диктатори. В кожному випадку цю самоцензуру оправдувано патріотичними причинами... Уряд щодня вчора повторив свою обіцянку, що ніколи не наложити цензури на вільну британську пресу. Але йому потрібно сказати лиш одне словечко, щоб сильні проурядові газети згадали свою критику уряду за його політику в справі Німеччини. Хтось по сторонній навіть не догадувався, що взагалі був звідки якийсь тиск; а газети в той час хваляться своєю добровільною повздержливістю. Ось таким способом переводиться річ в Британії, і ця операція може бути повторювана кожний раз“.

КОЛИ ТЕ САМЕ В ДИКАТОРСЬКИХ КРАЯХ...

Коли те саме діється в диктаторських краях, то цілий демократичний світ підносить вереск, що диктатори обмежують свободу слова; що уряд згори каже часописам, що писати, що здавалося в журналістів свободу думки, без якої не можливий ніякий розвій. А ось тут англійському урядові ні англійським часописам ні хто не закидає диктатури; навпаки, вважають нині Англію найбільш вільною країною в світі. Чому так? Де лежить причина цього?

ЗГЛЯДНЕ ПОНЯТТЯ СВОБОДИ.

Бо поняття свободи є зглядне. Повної, цілковитої свободи фактично нема ніде на світі. Люди в стоїх починах і рухах мусять числитися за волю інших. Коли вони мають самодисципліну, мають розуміння до інших і стараються самі достроїти до інтересів суспільності, то, очевидно, на них не треба накладати диктаторських приказів. Вони роблять це самі, а тому роблять це „свобідно“; з „власної волі“, по „демократичному“. Коли ж люди не є так вишколені, коли не беруть під увагу інтересів інших людей, інтересів суспільності, а поведуться зухвало або нерозумно, так, що це шкодить вищим громадським інтересам, то щоб удержати громадський лад і порядок, мусить хтось згори накинути диктаторський приказ таким людям; і тоді, очевидно, зникає свобода, вільна думка, демократія. Іншими словами, вільна думка дозволена лиш тоді, коли вона розумна і корисна та не розточує того вічного суспільного ладу, що є найвищим законом.

ПОДІБНО, ЯК ДІТИ.

Суспільність можна порівняти не раз до дітей. Коли якісь діти чемні, то їм можна дати велику свободу; бо можна сподіватися, що вони тої свободи не використають для лихих учинків. До чемних дітей не потрібно кричати, не потрібно погрожувати їм ремінем, не потрібно замикаати їх у хаті, чи тримати біля них усе якогось опікуна. Так само з добро вишколеною, самодисциплінованою суспільністю: на неї не треба гукати; й можна дозволити завідувати самій собою, можна дозволити їй висловлювати отверті різні

гадки, не треба біля неї ставити поліцаїв чи жандармів. Але коли суспільність не вміє користуватися з волі, коли вона обертає свободу на збиточні річі, коли вживає свободи слова і друку не на те, щоб видобути правду, тільки, щоб затруїти душі інших, щоб вкорінити шкідливі засади і розточити суспільність у самій основі, то уряд мусить приміновати чимраз гостріші міри і вкінці провід краю опинюється в диктаторських руках.

ВИХОВАННЯ.

Тому на диктатуру чи демократію треба дивитися більше з виховного боку ніж з політичного. Коли родичі змалку виховують добрих дітей, то для тих дітей не треба примусу, не треба диктатури. Але діти зіпсуті родичами, або коли вони зіпсувалися пізніше, як уже вирвалися зпід опіки родичів, то тоді хтось мусить з ними щось зробити; хтось мусить приміновати гостріші міри до них, чи, переносно кажучи, мусить приміновати „диктатуру“. Бо коли їх ніхто не адисциплінує, то вони будуть від менших збитків переходити до більших і остаточно опиняться на електричних крисі. Так само до суспільності. Коли вона зіпсута, роззухвалена, занархізована, то хтось мусить стягнути їй „пуглі“; бо інакше вона саме себе заведе до погуби.

ІДЕАЛЬНИЙ СТАН.

Безперечно, що найкращим станом є той, у якому суспільність поводить так, як ті діти, до яких не треба ні ремінь, ні замка, ні беззастанного опікуна. Суспільні виховники повинні до цього прагнути. А ось тут англійському урядові ні англійським часописам ні хто не закидає диктатури; навпаки, вважають нині Англію найбільш вільною країною в світі. Чому так? Де лежить причина цього?

ЖИВА ЛЯМПА.

Рафаель Дібоа, професор університету в Ліоні, дослідник мікробів, впав на думку вихиснувати фосфоризуючі прикмети деяких бацил як освітлення. Бо деякі роди мікробів, плекані у воді, що має в собі морську сіль, азот і інші мінеральні складники, дають сильне світло, що пригадує світло місяця. Спроби проф. Дібоа були успішні, бо вдалося йому освітити цим світлом доволі велику салу. Лямпа проф. Дібоа це карafka, виповнена рідиною із фосфоризуючими бацилами. Така жива лямпа дає світло, що рівняється 40-свічковій жарівці, а світить 4—5 місяців.

ПО УПАДКУ ДИКАТУРИ.

Пані Альвіна Дольфус, вдова по астрійським канцлері Дольфусі, що загинув підчас нацистичного „пучу“. Як довго Австрія була державою, пані Дольфус побирала від держави пенсію. Як Австрію прилучено до Німеччини, вона, знаючи, чого їй ждати від німецького диктатора, втекла з дітьми за границю.

КРАІНА СОНЦЯ, ВОЛІ ТА ПОСТУПУ

Владу виконує нарід.

Шведський нарід від 1200 літ бере участь у правлінні краєм. В часах станового парламенту, який повстав у XV столітті, селянський стан, який ніколи не підлягав у Швеції підданству, творив вільний стан, так само як інші стани, як шляхта, духовенство та міщанство.

В першій конституційній постанові, яку записали шведські літописи з 900-го року після Христа, є такий привілей: „Нарід, що живе на цій землі, вибирає собі короля, усуває його, коли знайде потреба, та змінює, коли добро народу буде того вимагати“.

Ця перша конституція віддавала справжню владу в руки народу. Нарід, заступлений народними зборами, зв. „тінг“, правив краєм, а корольоставляв виконну владу ганізаціям.

Тому не дивота, що шведський нарід, якому продовж 1200 літ чужі були поняття неволя і кріпацтво, вмів використати волю для якнайкращого поступу.

Освіта.

Дитина, як скінчить безплатну, якнайкраще зорганізовану вселюдню школу, коли не переходить до вищої школи, стає автоматично членом самоосвітнього кружка. Такий кружок має від 10 до 20 членів, має багату безплатну бібліотеку, яких загалом у всьому краю є понад 2,000. Немає, само собою, примусу, щоб кожний учень, що скінчив вселюдню школу, належав до кружка. Численні організації молоді дають лише про те, щоб їх члени могли всесторонньо поширювати своє знання. Найчисленніша група, що займається суспільною освітою. Має вона пів мільона книжок із царини права, економіки, політики, географії, кооперації, психотехніки, доцільного поділу праці, технології і т. д. Друга черга група доповнюючої науки це ділянка літератури й історії рідного краю, чужих мов, мистецтва, філософії. Бібліотеки ті вдержують завдяки урядовим субвенціям, і спеціальним фондам суспільних організацій.

Рівність і братерство.

Говорити про класові різниці у Швеції годі. Ніде піднести з нижчої суспільної класи до вищої не є так улегшено, як у Швеції. Це пояснюється передісім тим, що безплатна вища наука доступна для всіх. Тому то велика скількість знатних людей Швеції походять із селянських і робітничих кругів.

Нарід винахідників.

Шведи відзначаються дуже великими механічними здібностями, тому стрічаємо серед них дуже багато винахідників. І. Е. Лундстрем винайшов сірники без фосфору, Йон Еріксон збудував практичну корабельну шрубку, перші монітори (панцирні кораблі) і т. д. Альфред Нобель винайшов динаміт і бездимний стрільний порох, Г. де Ляваль сепаратор (центрифугу до відділення сметани з молока), парову турбіну й ін. К. Е. Йогансон винайшов систему прецизних помірив, що має й назву від нього, Г. Дален є винахідником відомої в усьому світі системи освітлювання „Ага“, якою послугуються на морських літарнях, у залізничній сигналізації і т. д. Б. Лунгстрем увів важке уліплення до парових турбін, С. Вінгквіст винайшов кульову ложиску.

Творець мирової нагороди.

Винахідник динаміту Альфред Нобель записав усе своє майно, більше як 30 мільонів корон, на фонд, від якого проценти мають признавати тим, що принесуть якнайбільшу користь людству. Проценти ті діляться на п'ять рівних частин, т. зв. „Нобелеві нагороди“, так, що академія у Стокгольмі признає нагороду за працю з ділянки хемії і фізики, Карлів Інститут за медицини та фізіологічні дослідження, шведська академія за літературні твори, а вкінці парламент за праці в хосен загального миру.

Так то винахідник воєнних засобів поклав основи для миру. Нагороди признають 10. грудня, себто в роковини Нобелевої смерті (10.XII. 1896. р.).

Ляпонія — країна тяжких змагань.

Найцікавіша та найбільше чару має найдалі на північ суєна частина Швеції: Ляпонія. Та і там дійшла новочасна цивілізація. Часто можна побачити там хати, побудовані з торфу, із вставленими у вікна шибамі, а в шатрах недалеко залізничні вагони часто бачити будильник або машину до шиття. Ноша ляпонців загалом не змінилася. Ясно-сині сукмани (свити), з червоними та зеленими лямівками та високі шапки, закінчені великим багровим френдзелем, виглядають дуже мальовничо.

Ляпонцеві супроти чужинців здержливі, часто недовірливі. Та коли чужинець на мандрівці стріне ляпонський табір, то звичайно приймають його гостинно, насильки чужинець увічливий, не завдає настірливих питань і т. д. Ляпонцеві літом іде в гори, щоб його реніфери мали пасовище, а в осени сходять степу на долини замешкалі околлиці.

Батьківщина зимових спортів.

Шведи від давен-давня займаються систематично всіма видами спорту, виробляли собі силу, зручність і відвагу. Гоговнож займалися бігами, скаками, дужаннями, їздили на совах і на лещетах („скі“), їздили кінно, стріляли з лука, орудували шаблем (фехтування), були добрими футболостами. Ті спортови вправи збереглися без зміни до наших часів і сьогоднішні шведи щодня в них вправляються.

Шведське мореплавство товариство це один з найстаріших і найбільших яхтклубів у світі. Мало країн напевно є відповіднішим від Швеції те, що вродило водного спорту, як веслування, лодкування вітрильниками та моторівками.

Лещета можна справедливо вважати шведським народним спортом.

Зимово процвітає теж спорт санковий, вітрильний, вовчі біги та бобсле і гокей.

Вічне сонце — символ тепла й волі.

Швеція це країна, в якій сонце світить довше, ніж деінде бо від 18 до 23 годин на добу!

Соняшне проміння приносить людям, що живуть у тій країні, не лише добродійне тепло, а розбуджує в них теж найліпші та найкращі почуття. Може під впливом того сонця чужа є для шведів ненависть, гнів, брутальність. Спокій і лагідність, що пробиваються із лиць шведів, викликають на чужинцеві таке саме враження, яке оставляє по собі незабутий ніколи вид чудових колірив сонячного світла, що проганяє нічну пітьму.

Стара шведська пісенька каже:

„Хто раз побачить цю країну, все тужитиме за нею“!

СОН ПРИЧИНОЮ ГАРАКІРІ.

У селі Яльшевао в Японії притрапилося цікава, однак трагічна подія. Одному молодому селянинові приснилося, що вбив батька залізним дрючком. Переляканий тим страшним сном, зрівався з ліжка та у півні сховався кухонний ніж і вбив собі його в живіт. Крім того зранив себе кілька разів у шию. Тяжко раненого, однак ще притомного, відвезли до шпиталю. Там вівсь ще оповісти, що йому снилося. Після кількогодінних мук жертва страшного сну померла.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ

НАПЕРЕДОДНІ

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

Написав

Остап П. Білозерський.

ЦІНА \$1.00.

в Книгарні „Свободи“

„SVOBODA“ 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Вшанували пам'ять Шевченка.

В неділю, 13. березня, зішлося звиш 350 людей, старих і молодих та дітей, до української сали при вул. Рейен, щоб побачити драму „Кохайтеся, чорнобриві!“ (або „Катерина“), що її усенізував Д. Гіба з додатком і піснями укладу о. С. Мусійчука.

Перед виставою привітав присутніх г-м. Н. Лопушанський і покликав до слова співавтора штуки, о. С. Мусійчука. Цей вказав у своїй бесіді на те, що оце ми нині святкуємо свято Батька України, Тараса, що та своїми словами, своїм „Борітеся, побороте, вам Бог помагає“ відродив українську націю і запалив її до боротьби за свою державу. Бесідник пояснив іще окремо Шевченкову поему „Катерина“, на якій опирається згадана драма. Він вказав, що під Катериною Шевченко розумів усю Україну.

Англійською мовою говорив і пояснив штуку молодий Дмитро Федина, один з наших діяльних хлопців.

Піднеслася завіса і на сцені побачили ми чоловічий хор з 24 хлопців, увесь у козацьких строях, що відспівав прекрасну „Гамалію“ Шевченка, при супроводі піанна панни Ірини Мусійчук, і зозрозуміло, що виразною деклямацією Василя Сильчака. Оплескам не було кіця і хор мусів відспівати ще пісню з драми: „Гуляв чумак на риночку“. Хорові й диригентів належиться велике признання за працю.

Починається гра представлення. Жива перша дія заповнена виступом вишколеного гурта-хору, що виконував пісні Лисенка до слів Шевченка. Та найкраще розвеселив присутніх Степан Замішак (Плейтик) в ролі Гаврила і Н. Пашович в ролі жиди. Велике признання й оплески дістала панна Оля Мусійчук, що грала ролю Оксани і відспівала пісні Шевченка-Лисенка: „У перетиху ходила“, „Ой, стрічка до стрічки“, Тра ла ла, а на закінчення дуєт з Богданом Кіхтаном „Скажи мені правду“. Богдан Кіхтан грал ролю Богдана, парубка.

Пані Мирослава Мусійчук віддала ролю Катерини так, що не було живої душі на сцені, щоб не зросила сліз над її долею. Так само Петро Сильчак, у ролі батька Остапа, вивязався якнайкраще. Не інакше вишла й роля Анни Куриляк як Ганни. Петро Куриляк відіграв ролю Івана Гулаєва, московського офіцера, як справжній офіцій у рухах і в

московській мові. Так і видно було по його рухах, що це бувший воєк. Це наш бувший стрілець. Андрія, парубка, відіграв В. Сильчак, Нечипора А. Пашович, а Одарку грала Роз. Літинська.

Годиться згадати і про любителів сцени, наших молодих хлопців, та про самого завідаючого сали, п. Гулича, які вміли так красно удекорувати сцену до третьої дії і приготувити сніг, що здавалося, що дійсно бачиться сибірську снігову, бо весь час сніг з вітром зашивав сцену і Катерину та машинуюче московське військо й Івана.

На закінчення сказав це слово режисер штуки, о. С. Мусійчук, а по нм о. М. Запоринок з Клівленду. Свято Шевченка закінчено національним гимном. Частина приходу піде на визвольну акцію.

Теодор Сенедяк.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З діяльності Т-ва У. А. Громадян.

Дня 8 березня ц. р. Т-во Українсько-Американських Громадян у Філадельфії, від 41 Союзу Українок Америки, влаштувало виклад про здоров'я, а саме про недугу пістряка (рака), як вистерігати його та як лікувати. Доклад дав молодий український лікар, д-р Олемян Гарасим, що роджений в Америці, але дуже добре говорить по українськи. Він дуже охотно давав вичерпні відповіді на всі запити, так, що зібрані просили, щоб більше влаштувати таких відчитів.

Т-во У. А. Громадян влаштувало чотири такі відчити на різні теми. Перший відчит дав п. Володимир Галан з української історії, другий відчит дав д-р П. Дубас на тему, як зберігати здоров'я зубів, особливо у дітей, третій відчит був теж молодого українського лікаря, д-ра Романова, на тему внутрішніх недуг, а четвертий був вище згаданий відчит д-ра Гарасима. Т-во У. А. Громадян докладає всіх зусиль, щоб своїм членицям, а також усім щирим українцям уможливити доступ до освіти, яка повчала їх про різні суспільні справи та виховувала їх на здорових фізично і духово українських громадян.

Цього року уряд нашого товариста такий: Марія Головата, предсідниця; Анеля Рій, заступниця і зарозом організаторка; Розалія Кіс, скарбниця; а на місце пані Штогрин, що зрезигнувала, вибрано секретаркою Анну Сивуляк.

А. Сивуляк, секр.

У КОЖНОМУ КАЛЕНДАРІ Є СПРАВЖНЯ МАСА МАТЕРІАЛУ ДО ЧИТАННЯ.

КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ“ НА ЮВІЛЕЙНИЙ РІК 1938

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ:

I. Календарна частина
Книжка молитва св. Володимира Церковний і астрономічний календар Постійний календар
Скорочений календар
Термінар на всі дні року
Міри й ваги
Табеля об'єму (кубатура) дерева
Простір і населення держав
Кілько українців на світі

II. Ювілейна частина

Благословення митрополита Андрея
Один Бог, один Народ, одна Україна!
До Українського Народу!
Ю. Шкрямеляк: Казка про Великого
Івана Брика: Сімдесят літ тому...
Голови „Просвіти“
Ю. Шкрямеляк: Голова „Просвіти“
М. Д.: Як пережити Ювілейний 1938 рік
М. Д.: Як підготувити в кожній місцевості День Української Культури
М. Д.: Як найкраще відзначити Ювілейне Свято „Просвіти“
Промова на Ювілейному Святі „Просвіти“
Куди сягає „Просвіта“
Іван Буда: Як працює „Просвіта“ в Югославії

III. Історія і політика

Які річниці припадають в 1938 році
Як Т. Шевченка викликали з неволі
Іван Котляревський (у століття смерті)
У п'ятдесятліття смерті Ю. Федьковича
Осп Мошур: Софійський Майдан
Василь Пачовський: Володимир Великий
Як князь Володимир шукав нової віри
Молитва Ляріона
Бій під Крутами
Ю. Шкрямеляк: Присяга Юнацтва в роковини бою під Крутами
В. Г.: Кіля вічниц!
Ю. Терещук: Велика подія (Берестейський мир)
Ю. Терещук: Українці
Ю. Шкрямеляк: Українсько-і воєнні походи 1917-18 рр.
Українські Січові Стрілки в 1918 р.
Українська Флотія в 1918 р.
Ю. Шкрямеляк: Українські прапори на Чорному морі
Листопад 1918 року у Львові
Застирець: Із записок про облогу Львова
О. М.: Дві хвилини вперед двадцятьох років
М. Д.: Ю. Шкрямеляк: Пісня стала за приказ
І. Б.: „Просвіта“ й політика
Іван Сорочак: А що знаєш за „Просвіту“?
В. Г.: Гітовський: Вовч'я яма
Головні дати світової війни 1918 р.
Як цар Карло зійшов престолу
Б. Галайчук: Світова політика останніх років

IV. Освіта й виховання

І. Терещук: До молоді!
Б. З-ий: Як виглядає культурне село
10 важких рад для дівчат і жінок
Іван Сорочак: Тобі, Грицьку, двісті літ
В. Р. Березяк: Яка сцла в книжках
І. Терещук: Неписаний
Хто є справжньою людиною
О. Манчук: Гуцульська коля

